

A máš snad na výběr?

„Kate Wrightová, dvaadvacet let, nemocná. Děkuji," z přihrádky, kterou měl pouliční robot na boku, opět vyjel můj průkaz totožnosti. Po sebrání průkazu jsem rozmrzele kopl do hromádky rozmočeného sněhu. Pozorovala jsem, jak pouliční robot kontroloval další kolemjdoucí.

Kontroloval jenom lidi. Androidy ne. A z informačních tabulí hned vedle inzerátů na bydlení zírala tvář muže, jehož jméno znamenalo pozlátko a rez zároveň. I po těch letech.

George Rust byl stále nezvěstný. Právě George Rust byl zodpovědný za sestavení AL-2, téměř dokonalého humanoidního robota.

„Pane Ruste, AL-2 je velmi... lidský. Nebojíte se, že toho bude zneužito?"

Vynálezce chvíli kroužil sklenicí s vodou, několik vteřin pozoroval vzniklý vír a až poté se napil. Moderátorce oblíbené talk show pohlédl zpříma do očí.

„Nebojím. AL-2 má sloužit při katastrofách coby pomocník, nikoli jako něco, co škodí. V současnosti pracuji na dalším robotovi a doufám, že se počet rozroste."

A jak řekl, tak se stalo. Založil společnost Obeso, která vyráběla roboty všech velikostí, od robotických vysavačů po roboty životní velikosti, kteří byli zařazeni do pracovního procesu a vyplnili do té doby prázdná pracovní místa. Netrvalo dlouho a ulice zaplnili krom lidí také roboti. Spousta lidí opustila svá zaměstnání a začali pracovat pro Obeso a jeho sesterské společnosti.

„Cítím se slabý."

Taková byla první slova na adresu neznámé nemoci. Média obletěla fotky paží nemocného, pokryté velkými, tmavými skvrnami, které krvácely. Kontrola z hygieny nic nepotvrdila, zatímco přední strany novin plnily rozhovory s první potvrzenou obětí, přihlásili se další poškození. Všichni měli jedno společné. Ve svém zaměstnání přicházeli do kontaktu s roboty.

„Pokusili jsme se George Rusta kontaktovat, na zvonění nereaguje a nezvedá telefony. Případ pro vás budeme i nadále sledovat," přislíbila televizní moderátorka. I ona na svém těle po nějaké době objevila skvrny. Pátrání po Georgovi Rustovi nebralo konce.

Já jsem pracovala v jedné z malých poboček jako asistentka prodeje. Kolegyně obsluhovala u kasy, já jsem nakupujícím asistovala při výběru.

„Člověk člověka si koupit nemůže, ale robot robota jo. Nepřijde ti to zvláštní?" zeptala se jedna z kolegyně, když jsme jednou zavíraly. Rozloučily jsme se a vydaly jsme se každá domů.

Mikinu jsem pověsila na věšák a šla si do koupelny umýt ruce. I v chabém světle nepříliš silné žárovky jsem si všimla maličkých tmavých skvrn, ne moc větších než obyčejná piha.

„Jak se cítíte?"

„Jak kdy. Někdy to hrozně bolí, někdy..."

„Chápu," lékař mírně pokývl hlavou.

„A váš partner je zatím v pořádku?" přešel opatrně bříškem prstu v rukavicích po okraji jedné z ran.

„James? Ano, ten se cítí dobře."

„To rád slyším. Přesto bych vám rád něco doporučil," sundal si rukavice, zvedl se z kancelářské židle a zavřel okno.

„Situace se má tak, že život androida, dá-li se android považovat za živou bytost, je na vyšší úrovni než život člověka. Proto hned s prvním výskytem nemoci, kterou trpíte i vy, začala vznikat střediska na jiných planetách. Tam budete v bezpečí. Tady by vás po smrti vyhrabali z hrobu a vaše tělo použili na pokusy, aby technologii výroby androidů ještě zdokonalili," pohlédl mi do očí. Celou dobu mluvil tiše, to mě znepokojovalo.

„Ano, existuje podezření, že tohle se skutečně děje. Že tohle není žádná náhle se vyskytující nemoc, ale že je to všechno předem naplánované a ten vir je uměle vytvořený. Používejte aspoň tu mast, kterou používáte nyní. Je to lepší než nic. Začněte šetřit, není to levné. Buďte opatrná. Krom vašeho partnera se nikdo nesmí dozvědět, co jsem vám dnes řekl. Brzy se dozvíte víc. "

„Už mi dochází ta mast, co jste mi minule předepsal," zbytek informací jsem nestihla zpracovat. Cvakla propiska.

„Vím, že je to spousta informací najednou. Zkrátka vytrvejte. Kdyby něco, přijďte," podal mi vyplněný recept.

Venku na chodníku jsem málem vrazila do muže středního věku. Nedávala jsem pozor, v hlavě mi hučelo.

„Nic se nestalo," usmál se, když jsem se mu omluvila. Robot. Sevřel se mi žaludek.

Ale stalo.

Stalo.

James si nashodil malou igelitku v dlani. Požádala jsem ho, aby zašel do lékárny. Mast mi po pár dnech definitivně došla.

„Hej, ty! No, tebe myslím! Pocem!" muž, který kolem Jamese prošel, sykl.

„Průkaz mám..." James automaticky sáhl do kapsy.

„Nechci průkaz, ty idiote, chci ti pomoci!" muž chytl Jamese nad nadloktí a poodešli stranou.

„Máš nemocnou ženskou, že jo?"

„Jak víš, že..."

„Sleduju vás! Zajišťujeme převoz nemocnejch na jinou planetu. Na," podal Jamesovi malý kus papíru.

„Zavolej na tohle číslo a domluvíme se. Dvě hvězdičky, tohle číslo a na konci křížek. Máš na to tejdén, pak to číslo už nebude platit! Neposer to!" strčil do Jamese a rozběhl se na druhou stranu.

„Počkej!" James se pomalu sbíral ze země.

Muž se ještě otočil: „Na to číslo si dej bacha, jestli ho u tebe někdo najde, je konec!"

„Děje se něco, občane?" k Jamesovi, který se oprašoval, přijel pochůzkový robůtek.

„Potřebujete lékařskou pomoc?"

„Ne, dobrý... Jenom jsem upadnul. Zakopnul jsem," zohnul se ještě pro tašku s mastí, kterou upustil.

„Předložte prosím průkaz totožnosti," vyzval ho robot. James z kapsy vytáhl průkaz a vložil ho do přihrádky. Všiml si papíru, který taktéž upustil a pro jistotu na něj šlápl, aby ho robot nesebral.

„James Brooke, dvacet sedm let, zdravý. Děkuji."

James počkal, až robot odjede a zvedl papír s telefonním číslem. Rozběhl se. Už tak ztrácel čas.

„Zkusíme tam zavolat?" James držel papír špičkami prstů, jako by se bál, že ho kousne.

„Nechceš pomoci?" pozoroval koutkem oka moje otvírání obalu od tuby s mastí.

„Zvládnou to. Z těla to bohužel neuteče," přetáhla jsem si triko přes hlavu, vymáčkla si do dlaně trochu masti a rozetřela si ji po ranách na hrudi a břichu. Další dávku jsem si rozetřela po pažích. Jedním okem jsem sledovala Jamese, jak vyťukával telefonní číslo. Chvilí byl slyšet spojovací tón. Zavřela jsem okno, vybavil se mi doktor.

Je pravděpodobné, že roboti jsou pokrytí nějakou látkou, nebo je ta neznámá látka použita při výrobě. Při kontaktu s roboty se ona látka skrz kůži vstřebává do těla. Tělo si s nepřírozenými cizopasníky neumí poradit a projevuje se to krvácivými ranami, které organismus oslabují.

Jedny z prvních slov, které mi doktor k nemoci řekl.

Ozvalo se lupnutí.

„Ano?“ mužský hlas.

„Tady... Tady James...“

„Věděl jsem, že zavoláš,“ hlas na druhém konci zabručel jako spokojená kočka.

„Ale musím říct, že jsi předčil moje očekávání, nečekal jsem, že se ozveš ještě dneska. Nemáš náhodou bebí, jak jsi upadnul?“

„Dobře, konec humoru,“ zvažněl, když James na popíchnutí nereagoval.

„Takže – jste dva?“

„Ano.“

„Nemocní jste oba? Víím, že ne, ale musím se zeptat. Kontrola, chápeš.“

„Ne.“

„Výborně, budete to mít se slevičkou!“ na druhém konci se ozvalo uchechtnutí.

„Bude to třináct tisíc dolarů za oba. To je dobrá cena, ne?“ a zase smích.

„Třináct tisíc... Ale to je...“

„A co sis myslel? Osm tisíc za ní, pět za tebe. Doktůrek vás nevaroval, že máte šetřit? Nejsem charita, aby bylo jasno. Ber, nebo nech bejt.“

„Do kdy? Kolik máme času?“

„Hmmm. Řekněme třeba do šestnáctýho března.“

„Ale vždyť je leden!“

„Přijď osmnáctýho března v devět večer před kavárnu Tiersen.“

„Ta je přece zavřená.“

„Jasně, že je zavřená, ty chytrolíne. Nebo si snad myslíš, že ty mi dáš prachy a já ti dám co potřebuješ před nějakou funkční kavárnou, kde na nás bude přes výlohu čumět pingl a venku bude dalších milion robotů? Ty seš teda myslitel. Prachy přines v obálce, seš očividně schopnej je donést jen tak.“

„A co když...“

Spojení se přerušilo.

„Dobrý den, Jamesi, dobrý den, Kate,“ pozdravila nás sousedka z prvního patra, která vybírala poštu. Vraceli jsme se z procházky.

„Dobrý den, paní Owenová.“

„Jak se vám daří? Nedáte si čaj? Nerada ho piju sama... A skoro nikdo tu nezbyl. Vy se také chystáte pryč?“

„Jak to víte?"

„Možná jsem stará, ale svět kolem sebe pořád ještě vnímám. Nechcete si dát ten čaj? Dlouho jsme spolu nemluvili. Připomínáte mi moje vnoučata. Ty už jsem taky neviděla, co je rok dlouhý, Bůh ví, co s nimi je. I když možná raději nevědět," zamkla schránku a vydala se nahoru. Tiše jsme ji následovali.

Paní Owenová se o vnoučatech už nezmínila. Raději jsme nevyzvídali. Věděli jsme, že ji její syn a dcera i s vnoučaty navštěvovali často, pak se ale frekvence návštěv očividně ztenčila na prakticky neviditelnou. A důvod toho ztenčení mohl bolet.

„Nemám vám to za zlé, že chcete odjet. Kdyby mi bylo stejně jako vám, zachovala bych se stejně.“

Na klín mi vyskočila kočka paní Owenové. Živá. Nerobotická. Zabořila jsem dlaň do měkké srsti. Odměnou mi bylo zapředení.

„Líbíte se jí," rysy ve tváři staré ženy se uvolnily, když pozorovala, jak se mi kočka stočila v klíně.

„Naprosto upřímně – kolik vám chybí?"

Otázku jsem nečekala a cukla jsem rukama. Trochu čaje mi polilo prsty. Kočka se na mě rozmrzele podívala a po chvíli opět začala příst.

„Necelých pět set. Prodali jsme skoro všechno, co jsme měli. Místo postele máme jenom matrace, pryč šla i většina nádobí, pračka, notebook. Skoro nic nám nezbylo."

„Dejte si ještě koláč," paní Owenová k nám přistrčila talíř s nakrájeným moučником.

„Abych pravdu řekla, vždycky jsem měla z té přílišné mechanizace strach. A jak Rustovi zprvu tleskali, že. Cesta do pekla je dlážděná dobrými úmysly..." upila ze šálku.

„Vím, že nebudete souhlasit, ale ráda bych vám nějaké peníze dala. Mně už k ničemu nejsou, já už to tu dožiju, ale vy jste ještě mladí."

„Život má cenu bez ohledu na stáří."

„Vždycky jsem vás měla ráda. Prosim, dovolte mi vám nějaké peníze dát."

Se šibalským mrknutím nám o chvíli později jen tak mezi řečí podala padesátidolarovou bankovku.

„Je hezké jen tak pomoci, aniž byste očekávali něco na oplátku..." s úsměvem pozorovala, jak James rozpačitě bankovku zmuchlal a strčil do kapsy.

Když jsme odcházeli, mezi dveřmi nás objala. Po schodech nahoru šel akorát jeden z robotů.

Byli téměř dokonalí, ale člověk člověka vždycky pozná.

„Přijďte se ještě rozloučit, ano? A děkuji vám za společnost," oči jí zářily. Přirozený lesk v očích byla jedna z věcí, kterou stále neuměli napodobit.

„Nazdárek," od úst překupníka se kouřilo. Do teplých večerů bylo ještě daleko.

„Hezkej večer na procházku, není pravda?" chytl Jamese kolem ramen a stejně jako poprvé poodešli stranou. Vývěsní štít již zavřené kavárny se zakýval a zaskřípal, jako by chtěl žalovat.

„Nečum tak, proboha. Máš, co potřebuju?"

„Já první, jestli dovolíš," Jamesovo hlas se trochu zhoupl.

„Ty tady nejsi ten, kdo je v právu, Jamesi," překupník zatřásl hlavou, jako by poučoval hloupého chlapce.

„Prachy!"

Zvuk šustění, jak peníze přepočítával, zněl v zapadlé ulici obzvlášť nahlas.

„Je to přesně," usmál se, podobný dítěti, které po dlouhém učení se dostane zaslouženou dobrou známku.

„Jízdenky si kupte za svoje, zajistím, že o vás budou vědět."

„Jaký jízdenky? A jak že budou vědět? O čem to mluvíš?"

„Tohle město nemá letiště, jestli sis nevším. Kupte si lístky na vlak do Aidertonu, tam se o vás už postaraj."

„Jak mám vědět, že ti můžu věřit?"

A zase ten smích, stejný jako v telefonu.

„A máš snad na výběr?"

„Všude, kde člověk zůstane aspoň na chvíli, nechává část sebe. To říkala paní Owenová. Když jsme odcházeli."

„Mám chuť se tam vrátit."

Stáli jsme na dohled od panelového domu, ve kterém jsme bydleli. V celém bytě jsme zatáhli závěsy, aby se aspoň on nemusel na náš odchod dívat.

„Přijde mi, jestli uděláme ještě krok, vytrhneme se i s kořenama."

„Předložte prosím průkaz totožnosti," vyzval nás pochůzkový robot. S poděkováním o chvíli později odjel.

„Co s těma průkazama?"

„Dokud jsme tady, musíme je mít u sebe. Říkal to doktor..."

„Běž si sednout, koupím nám lístky.“

Už je to nějakou dobu, kdy jsme byli naposled na vlakovém nádraží. Dvě cedule s časy odjezdů a příjezdů, pár obchodů, spoustu laviček, kufrů, hlasů, rukou, tváří a lidských, a i jiných osudů.

V rohu stálo piano, na které hrála žena. Skladba, kterou hrála, mi nic neříkala.

Všude, kde člověk zůstane aspoň na chvíli, nechává část sebe.

„Mám lístky, zlato,“ James si sedl vedle mě, políbili jsme se a opřeli se o sebe.

„Máš hrozně studený ruce,“ sevřela jsem Jamesovo dlaň mezi svoje. Opodál se ozval potlesk věnovaný ženě u piana.

„Až do Aidertonu? To vás čeká dlouhá cesta,“ neodpustil si průvodčí, když nám kontroloval jízdenky.

O pár vagónů dál seděl v kupé muž. Nebyl podobný svému mladšímu já. A to nejen z důvodu, že si změnil jméno.

„Prosím vás, mohl byste se dojit zeptat, jestli bych si mohl koupit kávu?“ oslovil muže sedícího u dveří.

„Před chvílí tu byla stevardka,“ muž bez jediné známky zájmu otočil další stránku knihy.

„Prosím. No tak, podívejte se na mě. Jsem starý. Nemocný. Chci jenom kávu.“

„No tak dobře.“

Počkal, až muž odejde. Podíval se na chodbu, zda nikdo nejde a pečlivě zavřel dveře. Vytáhl mobilní telefon.

„Policie Aiderton, jak vám mohu pomoci?“

Androidka. Hlas svých "dětí" vždycky poznal. Sevřel se mu žaludek.

„Haló? Jste tam?“

„Nepokládejte to! Jsem... Jsem ve vlaku.“

„Ano?“

„Jsem ve vlaku na cestě do Aidertonu. Jsem ve vlaku, který je plný nemocných a robotů. Vím, co jsem způsobil. Ublížil jsem hrozně moc lidem...“ hlas i ruka, ve které držel mobil, se třásl. Slyšel, jak žena na druhé straně dýchá. Šlo vůbec, aby roboti dýchali? Sám dýchal tak nahlas, že skoro neslyšel, co říká.

„Moje jméno není důležité... Anebo ano. Jmenuji se George Rust. Já... Chci se přiznat.“

Informace o autorce:

Jméno a příjmení: Eliška Kohlíčková